

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok — — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 „ — „
 Na štvrt roka — 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ :
JAN MOLNÁR.

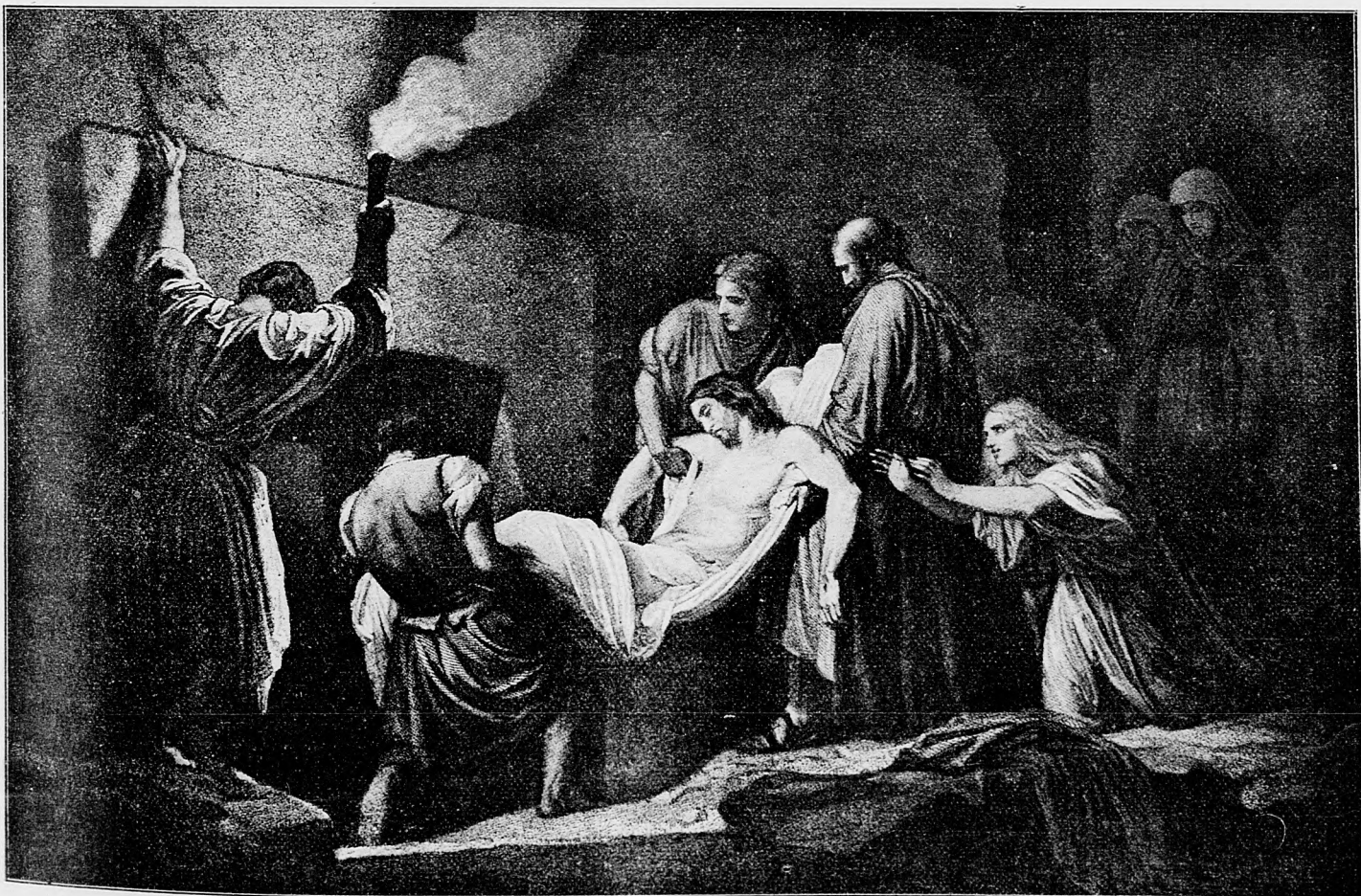
Redakcia a vydavateľstvo :
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlasky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Alleluja!

Alleluja! Toto krátke slovo ozýva sa v deň vznešených sviatkov veľkonočných horami-dolami po celom svete katolíckom. Alleluja! Týmto slovíčkom označujú všetci veriaci tú radosť nekonečnú, ktorá naplňuje srdcia jejich nad tou udalosťou, že ukrižovaný na hore Kalvárii jednorodný Syn boží svojou vlastnou mocou na tretí deň slávnostne vstal z mrtvých. Z mrtvých vstanie toto základom je našej viery a je spolu istou

kotvou našich nádejí. Bez viery a nádejí ale nie blahého života na tomto svete. Preto sa vo sviatky veľkonočné celým svetom ozýva to radosné: Alleluja.

Z mrtvých vstanie jednorodného Syna božieho je základom svätého náboženstva nášeho. Toto náboženstvo, ktoré sám Syn boží z neba na túto zem doniesol a nesčíselnými zázrakami potvrdil, je každému to najpotrebnejšie. Toto náboženstvo, ktorého božský pôvod Syn boží tým dokázal, že po trpkom ukrižovaní svojom na tretí

Položenie Krista Pána do hrobu.

deň slávnostne vstal z mrtvých, je jedine pravé. Nenie to vynález ľudského rozumu, lež božské učenie, aké svätá cirkev rímsko katolícka v neporušenej čistote skoro cez dvetisíc rokov ohlasuje pokoleniu ľudskému. Čo všetko stalo sa na tomto svete behom tých dlhých časov, ktoré uplynuly od toho okamženia, čo nad otvoreným hrobom v Jeruzaleme po prvé zavznelo to radostné slovo: Alleluja! Národy nové povstali a zase zanikli. Mocné državy, ktoré vládly celým svetom, zmizly z površia zemskeho. Ohavné modloslužby bez nádeje na večnosť, v ktorých fažko stonalo pokolenie ľudské, pred znakom niekdajšej potupy zanikli. Ten kríž, ktorý niekdy postavili na hore Kalvárii ako znamenie opovrhnutia a hany, skveje sa dnes na palácoch a leskom svojim ozdobuje svätiny celého sveta. Zázračná moc leží teda v tomto dreve kríža, ktoré tak veľké premeny pôsobilo po celom svete. Veľkej moci tejto dostalo však znamenie kríža z toho otvoreného hrobu, z nehož jednorodený Syn boží slávnostne z mrtvých vstal. Náboženstvo naše je náboženstvo božského pôvodu a je ku blahému životu na tomto svete to najpotrebnejšie.

Každý človek musí teda všetko to veriť a pevne za pravdu držať, čo jednorodený Syn boží na tomto svete učil a kroz cirkev svätú rímsko-katolícku k vereniu nám predkladá. Toto je naša pravá viera a naše sväté náboženstvo. Cez skoro dvetisíc rokov žili národy dľa tohoto svätého náboženstva a boli šťastlivé a spokojné. Bohatý a chudobný; vysokopostavený a poddaný, každý zarovnak vyznával a oslavoval Ukrižovaného, ktorý na tretí deň z mrtvých vstal. Toto bolo základom jejich blaha a šťastia na zemi. V tej miere ale ako slabla a zanikala viera ľudu v Ukrižovaného zanikal aj blahobyť na tejto zemi. Srdce človeka totiž nespokojné je, kým sa neuspokojí v Bohu.

Zaslepený svet však blahoslavenstvo svoje nehľadá v Bohu. Ľudia viacej veria všeliakým faľošným prorokom, ako jednorodenému Synovi božiemu. Celý svet, ešte i tí najväčší mudrci pevne verili po všetky časy, že Pán Ježiš, zakladateľ nášho náboženstva je Boh; i keby nesčíselné zázraky, aké v živote svojom konal, o tom nesvedčili, dokazuje to jeho slavné z mrtvých vstanie. Len Boh mohol premôcť žihadlo smrti, len Boh mohol z mrtvých vstať. Vzdor tomuto jasnému dôkazu nachodia sa ale pošetilí ľudia,

ktorí vzdor svedoctvám apoštolov, celého Jeruzalema a celého sveta opovažujú sa zapierať božstvo Ježiša Krista a následkom toho božský pôvod nášho svätého náboženstva. Toto zlomyseľné a nad mieru hriechne zapieranie Spasiteľa a jeho svätého učenia začína sa bohužiaľ šíriť i medzi vrstvami pospolitého ľudu. Šíria túto bezbožnosť tí, čo náboženstvo za pobočnú vec verejne vyhlasujú živým slovom v shromaždeniach, alebo na písme v rozličných novinách, katolíckemu duchu protivných. Zapomínajú títo nesvedomití ľudia na to, že keď ľud o jeho najsvätejšie, aké mu je náboženstvo, olúpili, všetko mu odobrali. Náboženstvo a pravá viera nedajú sa nahradit' ani vysokými hodnotami, ani pozemskými statkami. V pravom náboženstve, ktoré jednorodený Syn boží z nebies na tento svet doniesol a skrze svätú cirkev svoju rímsko-katolícku k vereniu nám predkladá a ktorého božský pôvod z mrtvých vstaním svojim dokázal, záleží všetko blaho pokolenia ľudského pre časnosť a večnosť. Preto plesajú vo sviatky veľkonočné všetky srdcia veriace a preto ozýva sa v tento deň veľiký, ktorý učinil Pán, po celom širom svete to radostné: Alleluja!

Z mrtvých vstanie Pána je kotvou našich nádejí. Čo všetko obsahuje v sebe to slovičko nádej. Život bez nádeje je nepretržená refaz trápenia, bez výhľadov na pomoc a ulavenie bolasti. Život bez nádeje je hotové nešťastie. Bez nádejí v budúcnosť vo večnosti žili, alebo lepšie povedano, živorily staré národy pohanské. Sám národ vyvolený len nádejou, akú pestovali v ňom patriarchovia a proroci, vedený bol cestou, akú mu ukázal sám Boh na hore Sinaí. Žiare pravej a nezklamnej nádeje vznikly však len z otvoreného hrobu, z ktorého ukrižovaný Pán Ježiš na tretí deň slávnostne z mrtvých vstal. Splnily sa v tom okamženi všetky nádeje, ktorými ponášali sa vyvolení boží starého zákona. Veriacim ale nového zákona nevyčerpatelný prameň milostí vyviera z otvoreného hrobu Spasiteľa. Ježiš Kristus vstal z mrtvých a toto je zárukou nášho vlastného z mrtvých vstania. Aby sme však slávy z mrtvých vstania tohoto účastnými boli, treba nám povstať z tmavého hrobu hriechov našich. Preto píše svätý evanjelista: «keď ste spolu s Ježišom Kristom z mrtvých vstali, hľadajte, čo hore je, kde je Kristus, sediac na pravici Boha, snažte sa po

tom, čo hore je, nie ale po tom, čo je na zemi. Keď zjaví sa Kristus život váš, vtedy aj vy zjavíte sa s ním vo večnej sláve». (Koloss. 3, 14.)

Z mrtvých vstanie Pána jest kotvou našich nádejí pre večnosť a časnosť. Každého veriaceho oblažuje a pozdvihuje tá nádej, že keď po zplnenej ťažkej púti jeho pozemskej, Boh večný zavolá ho pred obličaj svoju, účastným stane sa tam dľa zásluh svojich odplaty večnej alebo pokuty, jestli jej pre hriechy svoje vyhnuť nemôže. Následkom z mrtvých vstania Pána smrť naša je len spánok dočasný a keď po druhé príde Spasiteľ viditeľne na tento svet, aby súdil živých i mrtvých v posledný deň súdny, otvorí sa všetky hroby od časov Adama a Evy až po ten deň, keď každý smrteľník počet musí vydať verejne zo všetkých skutkov svojich. Či to není nádej veľkého potešenia, že ako Spasiteľ vstal z mrtvých, tak aj my niekedy povstaneme z našich hrobov! A drahí naši, rodičia, bratia, sestry, príbuzní a priatelia, ktorých sme oplakávali, keď ich kládli do tmavého a studeného hrobu, oni sa prebudia zo svojho spánku a my sa vzhliadneme. Manžel uvidí svoju manželku, zarmútená prítomne vdova svojho manžela; rodičia shliadať sa budú so svojimi dieťkami a dievky s rodičmi, bo z mrtvých vstanie Pána je zárukou nášeho vlastného z mrtvých vstania. Ak radostná to nádej pre zarmútených rodičov, pre opustené vdovy a siroty a vôbec pre každé srdce kresťanské! Ľudia bezbožní však i tejto nádeje chcejú pozbaviť veriacich, keď tvrdia, že ničo večnosti a že keď človek zomrel s jeho smrťou všetkému je koniec. Títo ľudia zapierajú večnosť, bo sa jej boja a trasú sa pred tou myšlienkou, že zo všetkých skutkov svojich pred sudcom večným, milosrdným síce, lež aj spravodlivým verejne musia počty zkladať. Kto zapiera život večný, ten musí aj dokázať, že Kristus nevstal z mrtvých a že anjel nemal pravdu, keď mluvil ku nábožným ženám: «Nebojte sa, bo ja viem, že Ježiša hľadáte ukrižovaného. Není ho tu, bo vstal z mrtvých, ako prepovedal; poďte sem, hľa, tu je miesto, kde položili Pána. A ponáhlajte sa a povedzte učedníkovi jeho, že vstal z mrtvých». (Mat. 28, 1—7.) Len neverci, ľudia mravne zpusťli zapierajú život večný a z mrtvých vstanie Pána. Pre človeka veriaceho je toto a bude vždy základom náboženstva a kotvou sladkých nádejí,

V čas svätý veľkonočný, keď všetci katolícki veriáci pamiatku slávia slavného z mrtvých vstania Pána, ničo vznešenejšieho osvedčenia radosti, ako to veľavýznamné slovičko: Alleluja. V mohutných chrámoch cirkve katolíckej, ako aj v srdciach jednoduchých ľudí ozýva sa preto v tieto sviatky jednotajne to radostné Alleluja. Pre celý svet totiž a pre nebešťanov nikdy nebolo radostnejšej udalosti, ako keď Spasiteľ Ježiš Kristus vstal z mrtvých. Alleluja, budiž teda našim pozdravom sviatočným. Nech ako v nebi, tak aj na zemi neustále ozýva sa Alleluja!

Tri falošné kepienky.

«Katolícke Noviny» nože nám rozprávajte, ako to bolo s tým biskupským požehnaním? Na horných stranách, kde tie falošné «Katolícke Noviny» ľudí omámili nemohly, o inom nevyprávajú, ako o tom biskupskom požehnaní, ktoré «Katolíckym Novinám» udelené nebolo a s ktorým sa predsa vychvalovali. Spôsobuje to po všetkých stranách všeobecný smiech. Tí ale, ktorí sa «Katolíckymi Novinami» a luteránskym «Týždenníkom» dali oklamať, tak chodia ako obarení, začínajú sa im oči otvárať a k tomu presvedčeniu prichádzajú, že je to len predsa pravda, čo ten starodávny priateľ a zastávateľ slovenského ľudu: «Kresťan» hovorí o «Katolíckych Novinách» a o tom luteránskom «Týždenníku», že jejich účinkovanie je len *klam a mámenie*. a ten cieľ má, aby slovenský katolícky ľud od jedinej kresťanskej stránky odvedol a do tábora Fejérváryho «*pokrokárov*» zväbil. Aby sa ale toto mámenie tým skalickým novinám tým lepšie darilo, až tri falošné kepienky na seba obliekli. Nuž na výstrahu našich spolurodákov nebude škodiť, keď z príležitosti toho neudeleného a neobdržaného biskupského požehnanja poukážeme na tieto tri falošné kepienky.

Prvý falošný kepienok je: *národnosť*. Skalické noviny všetky tie násilnosti, ktoré si židovskí liberáli aj z ohľadu národnosti dovolili, pripísať chcejú na rovás kresťanskej ľudovej strany. Upodozrievajú aj nášho «Kresťana» aj našu ľudovú stranu z toho, že sú nepriateľmi slovenskej reči. A toto luhárstvo s tým chcejú dokázať, že ani «Kresťan» ani naša kresťanská strana nechce búriť Slovákov proti štátnej uhorskej reči. Každý musí nahliadnuť, že je to len k dobrému samých Slovákov, keď krom vzdelávania sa v materinskej reči naučia sa aj iné reči mluviť, v prvom rade ale reč štátnu. Bo čo by bolo z tých národnostných fiškálov a redaktorov, keby štátnu reč uhorskú nevedeli? Bez pochyby by hľadali, ako mnohí iní úbohí Slováci, ktorí nemali príležitosti rečové vedomosti sebe nadobudnúť a tak do vyšších úradov sa vyzdvihnúť nemohli, keby aj jak bystrým rozumom nadaní boli. Ja bych zo srdca prijal, bárs by naše ľudové školy tak dokonalé boli, aby sa v nich nielen uhorsky, ale aj nemecky, čo viacej aj anglicky naučiť mohol každý

Slovák, aby keď mu židia tu nemožným učinia vyživenie, a on keď z rodiska vyvandroje a do Ameriky príjde, aby tam ako otrok tú najtvrdšiu prácu konať nemusel, v ktorej mnoho ľudí našich aj zahynie. To je ale tá najväčšia hlúposť, keď dakto povie, že kto sa štátnu uhorskú reč naučí, ten svoju materinskú reč slovenskú opustí. Pozrime grófa Apponyiho, celý svet zná o ňom, že anglicky, francúzsky, nemecky, taliansky tak dokonale vie, jako aj po uhorsky. A kto by o ňom tvrdil, že keď sa tieto reči naučil, skrze to svojmu uhorskému národu stal sa neverným? Že ale ľud vyzliecť z jeho reči je celkom nemožné, vidieť to aj z toho, že v spišskej, turčianskej a nitrianskej stolici sú už od pár sto rokov niektoré nemecké obce s číro čistými slovenskými dedinami obkľúčené, teda pre celý nemecký národ sú ako ztratené, a tieto nemecké obce predsa svoju nemeckú reč cez toľko stoliť zachovaly až do terajšku.

Druhý falošný kepienok je: *katolícky*. Aby tie skalické noviny tým istejšie mohli nábožný katolícky ľud do bludu uvádzať, daly si meno *katolícke*, sú nemravní ľudia, ktorí všetko pofalšujú. Tak ku pr. voláky Engel, žid v Päťkostoloch, víno v pivnici dorábal, dal mu meno segsárdske, tokajské, aby ho tým ľahšie predal. Iní falšujú zase mlieko a za najlepšie ho predávajú. Sú aj novinkári, čo si v ušiach milo znejúce prídavné mená berú, len aby čím väčší odbyt mali. Aj tie skalické noviny tak urobily. Pýtam sa vás ale, zdá-liž to môžu byť katolícke noviny, ktoré znevažujú, potupujú, očerňujú mená takých katolíckych veľmožov a kňazov, jako sú gróf Zichy, Rakovszky, Ján Molnár, Ján Csernoch a mnohí iní? Nie. Veď keby sa tí na čelo katolíckych pohybov neboli postavili, nachodili by sme sa ešte aj teraz v liberálnom otroctve, v akom sme boli blizo 40 rokov. Všetko zlé, čo sa teraz v našej krajine deje, len tej židovsko-liberálnej strane privlastňovať môžeme. Proti tejto liberálnej strane ani jedna politická strana tak udatne nebojovala, jako naša kresťanská ľudová strana. A zo stránky tých skalických novin, ktoré sa «katolíckymi» menujú, aké že je uznanie. aká je vďaka? Osočovanie a očerňovanie! Nuž či to môžu byť katolícke noviny, ktoré veľké zásluhy hlavných katolíckych mužov ustavične napádajú? Nikdy! O týchto novinách to môžeme povedať, čo povedal Abrahám synovi svojmu Jakubovi: hlas je Jakubov, ale ruky sú Esauové. Aj o tých skalických novinách my slovenskí katolíci povedať môžeme: hlas (meno) je katolícke, ale ruky (skutky) sú luteránske.

Tretí je: *s biskupským požehnaním* vyšívaný kepienok. Keď už ani ten národný, ani katolícky falošný kepienok nemohol všetkých katolíkov slovenských zaslepíť, nuž tie skalické noviny obliekli si jeden krásny, s biskupským požehnaním vyšívaný kepienok, staly si na námestie, ako tí starodávni jarizeji v Jeruzaleme a takto vytrubovaly: kto na skalické noviny predplatí, na rádáš ešte aj biskupské požehnanie dostane. Ale čo sa stalo? Tu priskočí k tomu farizejovi jeho excellencia osv. p. Belopotczky, vojenský biskup, ztrhne z neho falošný kepienok dolu, a ten skalický farizej postavený bol svetu v celej

jeho ohavnej nahote. Ľudia dobre sa prizrite na túto mátohu a presvedčíte sa, že je to nezbedný mam a klam! Nuž my sme už mnoho ráz poukázali na tie luhárstva, ktoré tie skalické noviny za čistú pravdu vyhlasovaly a mnohým to nijak do hlavy vôjst nechcelo, že by bol svet už tak skazený, aby ešte aj krásne «katolícke» meno nadužíval. Teraz ste sa už presvedčili! Porekadlo hovorí, že džbán zatiaľ chodí na vodu, dokiaľ sa nerozbije. Aj skalické noviny dotiaľ luhaly, dokiaľ v luhárstve *pred celým svetom lapené neboly*. Teraz sa im už džbán rozbil a vytiekla z neho nečistá kaluža luhárstva a spôsobila tak nepríjemný zápach, že si pred ním ľudia nos zapchávajú.

Ľudák.

Nezbedné farizejstvo.

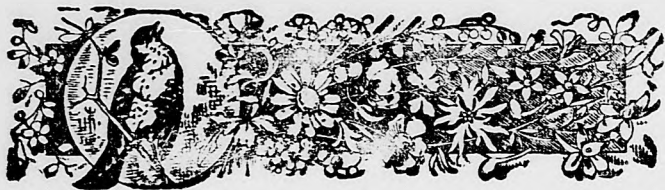
Nenie na tom dosť, že luteránsky «Týždenník» v každom čísle otvorene napáda a svádza slovenský ľud katolícky, v pokračovaniach bez konca píše o pruských Poliakoch, pod tým ale, čo píše, rozumie slovenských katolíkov Uhorska. Toto je ozaj také neslýchané a nezbedné farizejstvo, aké predpokladať sa môže len o luteránskom «Týždenníku». Ďaleko by viedlo, keby sme sa so zlomyselnými článkami luteránskeho «Týždenníka» do podrobnosti chceli zaoberať, spomenieme preto len jedno-druhé z nich a napokon objasníme otázku hornosliezsku na základe uznesenia sa vyslancov centrumu nemeckého snemu ríšskeho a provincionalného snemu sliezskeho.

Článok o pruských Poliakoch v luteránskom «Týždenníku» uverejnených pôvodca má byť volajaký Krzešcianowicz. Pri prvom pohľade na toto meno musí každému napadnúť, že tento Poliak ani svoje meno nevie poriadne napísať. Keby on bol Poliak, nepísal by sa Krzešcianowicz, lež Krescianowicz. Ten kresťan teda, čo tie dlhé články o pruských Poliakoch píše, Polsko sotva kedy videl a písané sú články tieto len v samej redakcii luteránskeho «Týždenníka». Ten luteránsky «Týždenník» musí ešte dlho cigániť, kým sa mu podarí poriadneho Poliaka katolíckeho za dopisovateľa zverbovať.

Meno pôvodcu článkov o pruských Poliakoch je len vynález luteránskeho «Týždenníka». Zarovnak zlomyselný vynález je aj všetko to, čo v týchto článkoch stojí. Podvod ale, doprosta klamstvo je, že opisovaním pomerov pruských Poliakov cieľ — a to bez všetkého základu — na pomery uhorských Slovákov. Píše luteránsky «Týždenník» o shromaždeniach a to doslovne: «Tieto shromaždenia sociálnych demokratov a kňazov začaly sa nepáčiť nemeckým vrchnosťam. Veď oboje upevňovaly ducha národného». Takto sebe píše luteránsky «Týždenník». Každé slovo samé cigánstvo. Cigánstvo je, že polskí katolícki kňazi so sociálnymi demokratmi kedy držať chceli shromaždenia, ktoré sa nelúbily nemeckým vrchnosťam. Pravda je ale, že Ferdiš Juriga, spojenec luteránskeho «Týždenníka», oznámený bol so socialdemokratmi ako rečník shromaždenia, ktoré vrchnosti, nie nemecké, lež uhorské nedovolily. Cigánstvo je ďalej, že socialdemokrati v shromaždeniach, bárs kde na svete

schma, Stanke, gróf Strachwitz-Bertelsdorf, gróf Strachwitz-Raudnitz, Strzoda, Stul, Ziesche».

Kto s pozornosťou sleduje pojednávania ríšskej rady nemeckej, presvedčiť sa musí o tom, že centrum stránka svedomite zastáva Poliakov. Na balamútenie luteránskeho «Týždenníka» a na farizejské múdrosti Hodžu sú teda pruskí Poliáci práve tak nie utisnutí, ako Slováci nášho Uhorska.

POLITICKÉ CHÝRY.

Rozlúštenie krízy.

Nič netrvá na tomto svete na veky a aj tá najzamatanejšia kríza, ktorú si liberáli tak utešene sriadili, musela sa zakončiť. Nebudú sa tomuto tešiť ani liberáli, ani hŕba tých duševne malomocných ľudí, čo si v mutnej vode ryby chceli loviť. Tá zvestná kríza krajinská, o ktorej sa toľko písalo a hovorilo, je teda rozlúštená a obyvateľstvo Uhorska môže si pokojne oddýchnuť, bo veľú zasporiadok zavedený bude v krajine. Čo, ako sa to stalo, to je pobočná vec. **Hlavná vec je ale, že kresťanská ľudová strana na rozriešení krízy veľkú účasť mala a pre všetkých verných ľudákov tá najhlavnejšia vec je, že jeho veličenstvo kráľ predsedu kresťanskej ľudovej strany grófa Aladára Zichyho vymenoval za svojho ministra a latere. Predseda kresťanskej ľudovej strany je teda ministrom okolo najvyššej osobnosti jeho veličenstva kráľa.** Z tohoto vidno, že tá z mnohých strán nespravodlive a celkom bezzákladne upodozrievaná a opovrhovaná kresťanská ľudová strana není tá najposlednejšia medzi politickými stránkami. Není to teda haňa ani nič zlého, keď kresťan a katolík ku kresťanskej ľudovej strane patrí, ba práve oproti je to vyznačením. Za potrebné držali sme toto podotknúť, aby sa kresťanskí ľudáci najmä veľú pred voľbami nedali zviest nepriateľmi kresťanského ľudu, ktorí hore-dolu chodia ako lvy ručiaci.

Konečne rozriešenie krízy stalo sa nasledovne: Sotva prišiel domov z Viedne barón Gejza Fejérváry k najväčšiemu prekvapeniu obecnstva 3. apríla razom povolaný bol na audienciu ku kráľovi. Ministerpredseda barón Fejérváry a Jozef Kristóffy odcestovali zaraz do Viedne a boli už o druhej hodine popoludní na audiencii u kráľa. Po audiencii o 4. hodine bola porada pod predsedníctvom kráľa, pri ktorej ale Jozef Kristóffy nebol prítomný. Po porade vrátili sa ministri do Budapešti a Gustáv Gegus, hlavný fiškus kráľovský a známy freimaurer vymenovaný bol na miesto prepusteného Lányiho za ministra pravosúdia. Dňa 4. apríla navštívil barón Gejza Fejérváry

Franca Kossutha, aby návšteva táto obecnstvu nenašla v bydle bývalého vyslanca Bélu Barabása. Po tejto návšteve bola porada výkonného výboru koalície, na ktorej prítomní boli gróf Julius Andrassy, gróf Aladár Zichy, Gejza Polónyi, Ján Tóth. Franc Kossuth predložil pri porade tejto tie návrhy, ku rozriešeniu krízy, ktoré mu barón Gejza Fejérváry na rozkaz kráľa zdelil. Fejérváry po návšteve u Kossutha, akožto u predsedu koalície, navrátil sa hneď do Viedne a podal kráľovi zprávu o náhladoch Kossutha ohľadom plánu ku rozriešeniu krízy. Tým časom, 5. apríla, v Budapešti držala poradu koalícia o plánoch Fejérváryho a na porade tejto prítomní boli: Franc Kossuth, ako predseda, gróf Albert Apponyi, gróf Julius Andrassy, gróf Aladár Zichy, gróf Ján Hadik, Ignác Darányi, Ján Tóth, Béla Barabás, Vilhelm Vázsonyi, Ján Molnár, Ludvik Hentaller, Štefan Rakovszky, Koloman Thaly, gróf Theodor Batthyány, Julius Gulner, Ferdinand Szederkényi, Ludvik Holló a Julius Sággy. V tejto porade pojednávalo sa o propozíciách baróna Gejzu Fejérváryho. Ľudová strana držala v tejto otázke osobitnú poradu, v ktorej bolo uzavreto, aby sa o propozíciách Fejérváryho ďalej pojednávalo. Po obede pokračovala koalícia v porade. Rozniesly sa chýry, že barón Gejza Fejérváry rozdvojiť chce koalíciu a nalieha na to, aby zvláste ľudovú stranu vyklúčila zo svojho spojenia. Gejza Polónyi vo Viedni na otázku vzal v tejto veci Fejérváryho a tento celý ten chýr vyhlásil za nepravdivý. Dňa 5. apríla nariadil kráľ, aby Franc Kossuth a gróf Julius Andrassy telegrafične zavolaní boli na audienciu. Ak veľmi si jeho veličenstvo záležať dal na tom, aby kríza čím skôr rozriešená bola, vysvitá z toho, že barón Gejza Fejérváry 5. apríla tri razy musel ísť na audienciu. Kossuth a gróf Andrassy boli na audiencii a jeho veličenstvo kráľ prijal propozície koalície, poostala ešte len otázka osobnosti ministerpredsedu. Jeho veličenstvo kráľ vyslovil tú žiadosť, aby ministerpredsedníctvo prevzal gróf Jullus Andrassy. Ponevadž však tento nebol k tomu náklonný, na rozkaz jeho veličenstva kráľa povolaný bol do Viedne Alexander Wekerle. Hovorilo sa, že tento alebo Koloman Széll vymenovaný bude za ministerpredsedu. Po opätných audienciách, ktoré mali gróf Julius Andrassy a Franc Kossuth u kráľa, odhodlal sa jeho veličenstvo kráľ, že na audienciu povolá niekdajšieho ministerpredsedu Alexandra Wekerle.

Dr. Alexander Wekerle vo Viedni.

Dr. Alexander Wekerle, predseda najvyššieho súdu verejnej správy súhlasil vždy so zásadami spojenej opozície. Keď teda jeho veličenstvo v audiencii dňa 6. ho apríla ponúknul mu ministerpredsedníctvo a on toto ponúknutie prijal, vodcovia kolicie nič nemohli mať proti tomu, že bol k tomu splnomocnený, aby si kabinet utvoril. Ani gróf Julius Andrassy, ani Kossuth nechceli sa k tomu odhodlať, aby prijali ministerpredsedníctvo. Čo mohli urobiť, bolo jedine to, že na žiadosť kráľa vstúpia do kabinetu, ktorý si Wekerle zostaví. Proti osobnosti Wekerleho ale zvláste ľudová strana robila ťažkosti, ešte z

príčiny zavedenia cirkevno-politických zákonov. Zo stránky ľudovej prítomní boli vo Viedni podpredseda ľudovej strany Štefan Rakovszky a predseda gróf Aladár Zichy. Títo rozumie sa boli proti tomu, aby Wekerle vymenovaný bol za ministerpredsedu. Držaly sa dlhé porady, ktoré trvaly cez celú noc. *Kresťanská ľudová strana zabezpečila náležite svoj program* a potom až privolila ku tomu, aby dr. Alexander Wekerle vymenovaný bol za ministerpredsedu nového kabinetu.

Vymenovanie nových ministrov.

Dňa 7. apríla tri razy bol Alexander Wekerle na audiencii u kráľa a prednášal predlohy koalície. Pri tretej audiencii konečne predostrel jeho veličenstvu meno slov tých členov koalície, o ktorých vymenovanie prosil. Jeho veličenstvo kráľ predostronú mu listu s najväčšou ochotnosťou potvrdil a vymenovaní sú za ministrov nasledujúci:

Dr. Alexander Wekerle, ministerpredseda a minister peňažných záležitostí.

Gróf Julius Andrássy, minister vnútorných záležitostí.

Franc Kossuth, minister obchodu.

Gróf Albert Apponyi, minister výučby.

Gejza Polónyi, minister pravosúdia.

Ignác Darányi, minister orby.

Gróf Aladár Zichy, predseda kresťanskej ľudovej strany, minister a latere.

Ludvik Jekelfalussy, honvédminister.

Za štátneho sekretára v ministerstve pravosúdia vymenovaný je dr. **Anton Günter**.

Za gubernátora vo Fiume vymenovaný je **gróf Theodor Batthyány**.

Zaďakovanie vlády Fejérváryho.

Po vymenovaní nových ministrov prišiel hneď barón Gejza Fejérváry na audienciu ku kráľovi a odovzdal zaďakovanie všetkých predošlých ministrov. Jeho veličenstvo milostive prijal v tejto audiencii, ktorá pol hodiny trvala, poďakovanie vlády Fejérváryho. Krajina teda konečne pozbavila sa tejto vlády a s tým dá sa úfať, že aj liberalizmu. Toto ale krom jeho veličenstva je jedine zásluha koalície a v tejto nie z malej čiastky kresťanskej ľudovej strany.

Zloženie prísahy nových ministrov do rúk jeho veličenstva kráľa.

V nedeľu 8. apríla o 5. hodine dostavil sa ministerpredseda dr. Alexander Wekerle a všetci noví ministri v burgu, aby zložili prísahu do rúk jeho veličenstva kráľa.

Prísahu zložil najprv dr. Alexander Wekerle, ako ministerpredseda a za ním v jeho prítomnosti aj ostatní ministri.

Po prísaha nový ministerpredseda jeho veličenstvu vyslovil vďaky za milostivé vymenovanie, na čo jeho veličenstvo blahosklonne odpovedal.

Z burgu išli všetci ministri do palácu uhorského mi-

nisterstva a držali tam prvú ministerskú poradu. Na porade tejto ustálili osnovu predlohy dotyčne vypísania volieb ablegátov a svolania nového snemu.

Vypísanie volieb ablegátov.

Minister vnútorných záležitostí hneď po zložení prísahy ministrov podpísal nariadenia na všetky právomocnosti krajiny, ktorými jeho veličenstvo kráľ vypísať naložil volby ablegátov do snemu na deň 29. apríla. **Prvé voľby začnú sa teda 29. apríla a posledné voľby sa previesť musia 8. mája.** Všetkých ľudákov upozornujeme teda, aby sa *bezodkladne* organizovali vo všetkých mestách a obciach. Voličia kresťanskej ľudovej strany v každom okrese nech sa hneď v tom ustália, koho si budú kandidovať a nech meno svojho kandidáta s obratom pošty oznámia redakcii «Kresťana», alebo kancelárii kresťanskej ľudovej strany v Budapešti. Ľudáci držte sa zástavy kresťanskej ľudovej strany!

Návrat nových ministrov do Budapešti.

Noví ministri vrátili sa z Viedne 9. apríla s rýchlikom o 2. hodine do hlavného mesta. Po celej ceste od Marchegu až po Budapešť čakali nových ministrov deputácie na stanicach. V hlavnom meste prijali ich s opravdovým triumfom.

Zasadnutie kresťanskej ľudovej strany.

V pondelok a v utorok držala kresťanská ľudová strana zasadnutia, pri ktorých prítomný bol aj vodca strany gróf Ferdinand Zichy. V utorok na zasadnutí pozdravil predsedu strany a ministra a latere grófa Aladára Zichyho, podpredseda Štefan Rakovszky. Tiež v utorok navštívil ľudovú stranu aj nový ministerpredseda dr. Alexander Wekerle.

Zprávy volebných pohybov

Z ľudovej strany kresťanskej kandidovaní sú dopisali: *Franc Buzáth* v Rume, gróf *Aladár Zichy* v Nagyzkanizsa, *Ján Molnár* v Eszterháza, *Štefan Rakovszky* v Csorna, *Jozef Farkas* v Zalaegerszeg, *Jozef Darányi* v Baksa, *Béla Nyáry* v Alsólendva, *A. Baán* v Kéthárs.

Z okresu Veľkých Topolčian dostali sme nasledujúci dopis, ktorý doslovne uverejňujeme:

«My žiadame statného kandidáta ľudového. Toto je poriadny kresťanský okres, ktorý by už rád ztriasol z krku takých, ktorých mu doterajška Stummer s Holladym, týmto liberálnym kortešom natískal. Máme úfnosť, že našu kandidáciu prijme veľk. pán dr. *Alexander Ernst*, ktorý je nielen poriadny, zásadám cirkevným vždy verný kňaz, lež aj znamenitý spisovateľ a výborný znalec všetkých socialistických vecí a tak je naozaj povolaný k tomu, aby bol zástupcom ľudu na sneme krajinskom. Živ ho Boh; živ Boh všetkých poriadnych voličov kresťanských našich, ktorí jemu odovzdajú hlas. Drahí bratia majte sa na pozore, pálenka, repové okrajky, peniaze, sú judácke veci, jestli za ne svoje presvedčenie dáte. Nech žije kresťanská ľudová strana! Nech žijú jej privrženci a podporovatelia.»

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

Hrdinská mníška.

(Dokončenie.)

Predniesla som mu prosbu, aby obránil môj dom, školu a siroty moje.

— Nemožno — odpovedal prefekt, — čo Combes, ministerpredseda vypovedal, to nezťahne zpiatky. ale k oddaniu domu povolím nových pätnásť dní termínu.

Nová výhra pre mňa, ale predsa napadla ma trpkosť a pýtala som sa so žiaľom :

— Ale čo mám potom robiť s mojimi sirotami?

— Vezmite ich k všeobecnej hlavnej panej.

— Nie, ta ich nevezmem — odpovedala som, — lež dovediem ich do palácu hlavného ministra a oddám ich Combesovi, aby sa teraz on staral o ne, však sú Francúzi a Parížania tie úbohé siroty.

Prefekt sa zasmial a poznamenal, že keby každá predstavená takto vyprávala, nevie, ako by previedol Combes plán svoj.

Prefekt zaslúbil nám podporu. Nových pätnásť dní musela som upotrebiť. Napadla mi tá myšlienka, že pôjdem k ministerpredsedovi. Milé sestry s plačom ma prosili, bych to nerobila; snáď ma ani nepríme; snáď ma grobiansky odoženie alebo ma dá vyhnať z palácu.

Obávaly sa neborky. Uhrinka je smelšia.

— Ak ma nepripustí k sebe, prídem nazpät a neztratím nič. Ak ma vyhnať dá, zahaňbená sa navrátim. To nič, veď za to som mníškou, aby bola poníženou a aby sa ani zahaňbenia nezľakla, ba dľa príkladu Ježišovho ešte tešit sa mám tomu, veď osudom našim je znášať potupu, chudobu a poníženosť.

Pri tom aj to mi prišlo na um, že aj ministerpredseda je vzdelaný človek, v oči jednej slabej ženskej len nebude grobianom.

Šla som. Neborka prefektka až tak sa triasla od strachu.

Podivná vec! Tito horúcej krve Francúzi akí sú bojzliví. Ako chytro klesajú. My Uhria sme vytrvanlivejší a pevnejší v dôverovaní a v čakani (Dal by Boh, aby sme aj teraz boli takito, lebo len tak nám prinesie úspechu boj nás nad Nemčúrimi a nad židmi.)

Combes prijal ma. Zdvorile podal mi ruku a potom sa ma pýtal :

— Čo by ste radi, milé sestry?

Povedala som mu. Opakovala som aj to, čo som hovorila pred mestským prefektom, že siroty moje sem dovediem, nech sa stará o ne ministerpredseda, keď im odoberie útulok, keď vyťahne im z úst chlieb a keď pozbaví ich bedlivých materských rúk.

Combes s úsmevom načúval moju reč a ja opovážila som sa poznamenať, že je to tyranstvo! Takto neslobodno zachodiť s katolíckym francúzskym ľudom. Pridala som k reči aj to, že dom môj nemôže mi odobrať, pokiaľ som rodáčka z Uhorska a tak dom môj je pod ochranou uborského konsulatú, odtiaľ nikdy ma nevyženú.

Combes zostal vážnym a s najväčšou zdvorilosťou uistil ma, že všetko možné vykoná, aby som dom môj podržať mohla. Potom sa vypytoval, že od kedy som vo Francii, najmä ale v Paríži? Kde som sa naučila tak dokonale francúzsky? Potom nás prepustil priateľsky a naložil nám, aby sme zaraz šli k ministrovi výučby. Teraz už ani prefektka moja sa netriasla tak od strachu.

Minister prijal nás priateľsky. Keď som mu povedala, že Combes nás poslal sem, vravel, že vie, lebo ho telefonične upovedomil o tom. Slúbil, že bude mať ohľad na môj dom a dal mi nových pätnásť dní, za ktorý čas moja vec skutočne má sa skončiť. Poslal ma k predstavenému kultus-triedy, kde naznačili moje meno a dom a povedali mi, že behom určeného času obdržím písomné upovedomenie, čo bude s mojím domom. Za ten čas nariadenie Combesovo, týkajúce sa kongregácii, zostane neplatné. o čom mešťanosta upovedomený bude.

Všetkému nešťastiu, ktoré potkalo francúzskych katolíkov, pôvodcom bol tento predstavený. On je zlou dušou kultusministra a oni dvaja vedú Combese.

Neviem to vypovedať, aká blaženosť naplnila moje srdce, keď som sa domov navrátila. Ale ani to netrvalo dlho, lebo dni sa rýchle mienali a rozkaz ešte neprišiel od vlády.

Napísala som jednu prosbu. Podpísal ju mešťanosta s dvanástimi radcami, hoc boli bez mála všetci freimaureri a dali s tým na kocku svoj úrad. Odhodlala som sa, že v posolstve ju odovzdáme Combesovi.

Vyhrážali sa nám, že nás dajú skrze žandárov von vyhádzať, jestli opovážime sa ísť do palácu ministerpredsedu. Nenaľakala som sa, bo som vedela, že to neurobia, lebo ľud by sa zaujal za nás. Sama som viedla deputáciu. S nami šiel mešťanosta so senátormi. Jak Combes tak aj kultusminister nás prijal a dom môj bol zachránený. Oznamili, že ohľadom na všeliaké okolnosti nechajú mi dom a jak škola tak aj sirotár aj na pozatým otvorený bude. Na druhý deň písomne som obdržala tento výrok. Takto sa mi podarilo s pomocou Preblahoslavenej Panny a so smelosťou Uhrinky zachrániť náš kláštor. Zlatý kľúč som dala zhotoviť a ten som vložila do rúk sochy Matky božej. Chváľu som jej vzdávala a takto som prehovorila k sestrám :

— Hľa, vidíte, najlepšou predstavenou je Preblahoslavená Panna. Ja bych nebola vedela ochrániť dom váš, preto som jej dala kľúče a ona nevydá ich z rúk, odtiaľ ani vláda francúzska ich nevezme.

Od toho času modlíme sa neprestajne k Bohorodičke, aby sme neztratili jej pomoc, lebo jaknáhle odvráti sa od nás, tak všetko ztratíme.

Z tejto smutnej, ale utešenej udalosti vidíme, čo previedla pekelná divokosť francúzskych frajmaurerov a čo

možno docielif s pomocou Preblahoslavenej Panny. Tie smutné časy, ktorých dožili sa katolíci vo Francúzsku, jasne vyobrazujú namáhanie bezbožných frajmaurerov. Keby katolíci tak sa boli zriadili oproti frajmaurerom, ako títo oproti nim, tak nebola by ich dosiahla potupa. Nech nám to slúži za príklad, ak chceme udržať krosťanstvo v krajine našej. Aj naši frajmaureri broja oproti cirkvi a hľadajú spojencov medzi liberálmi, židmi a socialdemokratmi. Našu obranu v spojení musíme hľadať, nesmieme byť roztrasení, lež máme sa shromaždiť pod jedným práporom. Najmä na tom budme, aby sme mali na snehu pevnú stranu, stranu to kresťansko-ľudovú.

Záhorský.

CHÝRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ, ako z Viedne oznamujú, tieto dni dal sa zavieť do Löwovho liečebného ústavu, kde navštívil arcikňažnu Mariu Jozefu. Kráľ bol u arcikňažny za štvrt hodiny.

Dvojité smútok kniežacej rodiny. V Česku sídlia odvetvie Schaumburg-Lippskej kniežacej rodiny stihol tieto dni tragičský úder. V nachodskom kaštieli — ako to zprávy oznamujú — zomrela minulej dni na úsvite o 4. hodine hlava rodiny, knieža Vilhelm a o päť hodín pozdejšie odobrala sa na večný odpočinok jeho nevesta kňažna Lujza. — Zosnulý knieža Vilhelm Karol August žil 72 rokov, v rakúsko-uhorskej armáde nosil rang jazdeckého generála a bol majiteľom 40. spoločného radového pešieho pluku. V stolici baraňanskej a v Slavonku mal veľké statky. Svoju manželku Anhaltskú kňažnu Bathildisu utratil pred štyrmi rokmi. Mali sedem detí; ich prvorozená dcéra Šarlotta je manželkou württemberského kráľa. Ich syn knieža Fridrich je kapitánom v Šoprone ležiaceho 9. husárskeho pluku. Dňa 5. mája r. 1856. pojal si za manželku princenzu Lujzu, dcéru dánskeho kráľa Fridricha VIII. — Kňažna Lujza po dlhej nemoci zomrela minulý týždeň. Mala 31 rokov. Kniežací pár bol veľmi obľúbený v Šoprone, kam ich často prišiel navštíviť dánsky kráľ. Z ich manželstva narodilo sa troje detí. Smrť princezny vzbudila v Šoprone hlbokú a úprimnú sústrasť. Zosnulá princenza odcestovala so svojím manželom do kaštieľa v Nachode na vianočné sviatky. Tu ju zachvátila nemoc a od 3. januára jej život bol ustavične v nebezpečí.

Zdravotný stav arcikniežata Ottu. Z Viedne oznamujú, že zdravotný stav arcikniežata Ottu v poslednom čase není najlepší. Ako je známe, arciknieža zdrúže sa vo svojom kaštieli v Schönaue, kde jeho nemoc v poslednom týždni veľmi pokročila. Bár niet príčiny ku vážnym obavám, stav arcikniežata je bezpochyby znepokojujúci.

Panovnícky hosť vo Viedni. Ako sa časopis N. Wr. Tagbl. dozvedá, Sasko-Koburgsko-Gothanské panujúce knieža v prom týždni mája príjde do Viedne. Knieža nastúpil na trón 19. júla lanského roku a preto príjde do Viedne, aby sa predstavil kráľovi Francovi Jozefovi. Knieža uvítajú s takou úctou, ako panovníka. Ako kráľov hosť bývať bude v Burgu. Jeho veličenstvo udajne vymenuje knieža za majiteľa jedného rakúsko-uhorského pluku.

Birmovka v Trenčianskej. Koadjutor nitrianskeho biskupa Imricha Bendeho, biskup gróf Vilhelm Battyányi aj tento rok bude udeľovať sviatosť birmovania. Biskup z tejto príležitosti upozorňuje kňazstvo, aby ho hlučne neuvítali, menovite aby na jeho počtu nesrtieľali z mažiarov. Birmovka bude na pätnástich miestach asice v nasledovnom poriadku: Dňa 13. mája v Beckove, sem prídu na birmovku z Novej Vsi; 14. mája v Turnej (Selec a Soblahov); 15. mája v Trenčianskej Teplej (Opatovce a Omšenie); 16. mája v Ilave (Dubnica a Horná Poruba); 17. mája v Košeci (Zliechov); 18. mája v Belúsi (Mojtyn a Visolaje); 19. mája v Slopanej (Podskalie a Pružina); 20. mája v Púchove (Dohnaň a Horné Kočkovce); 21. mája na Lúkach (Laz. Lisa a Zubák); 22. mája v Rovnom (Lednica); 23. mája v Pruskom (Červenýkameň); 24. mája v Nemšovej (Bolešov a Horné Srnie); 25. mája v Skale (Dolná Súča); 26. mája v Drietomej (Dolné Orechové a Kochanovce) a konečne 27. mája v Bošáci, kde budú birmovať veriacich aj z Moravského Lieskového.

Nové postavenie Loubeta. Z Paríža oznamujú: Bývalý predseda francúzskej republiky Emil Loubet utiahol sa vo februári na odpočinok, no už zunoval nečinnosť a najbližšie zaujme novší úrad. Správa parížsko-lyonskej stredozemnej železničnej spoločnosti totiž bude mať tieto dni valné shromaždenie, na ktorom navrhne, aby Loubet zvolený bol za generálneho správcu spoločnosti. Pravdepodobné je, že valné shromaždenie tento návrh jednodhlasne prijme.

Výstraha pre vystahovalcov. Ministerstvo vnútorných záležitostí v záujme tých, čo sa mienia vystahovať do Severnej Ameriky, vydalo nasledovnú výstrahu: Dľa spoľahlivých zprávy veľmi osudná budúcnosť očakáva tých, ktorí sa chcú vystahovať do Severnej Ameriky tým cieľom, že si tam ako robotníci budú vyhľadávať svoj chlieb. Medzi baníckymi robotníkmi a majiteľmi totiž už dávnejšie trvá boj a tak štrajku baníckych robotníkov už nemožno vyhnúť, čo bude mať za následok neopísateľnú biedu menovite z tej príčiny, lebo americkí majitelia uhoľných baní boli opatrní a dbali na to, aby ich štrajk nezašiel nepripravených. Behom jedného roka totiž nashromáždili obrovské zásoby uhlia a odhodlaní sú, že štrajkujúcich nemilosrdne prepustia z práce. Predvídať možno teda, že cena uhlia poskočí a následkom toho aj veľa fabrik prinútené bude zastaviť prácu a nedostatok roboty bude ešte väčšmi cítiť. Preto tí, čo sa mienia vystahovať do Severnej Ameriky, trpkosť sa sklamať, jestli si myslia, že tam dostanú robotu.

Chýry zo Spiša. Jozef Fischer, kaplán vo Vlachoch preložený je do Levoče a na jeho miesto poslaný je do Vlach Franc Ulmanek, kaplán veľko-bobrovský. — V lubických lesoch pri stínaní dreva tak nešťastlivo spadnul jeden strom na robotníka Martina Dominika, že ten mŕtvý zostal ležať! Veru neznáme ani hodinu, ani miesta, ani spôsob smrti a preto vše a všade musíme byť na ňu pripravení!

Regulovanie Váhu. Z Lipt. Sv. Mikuláša píšú, že medzi vládou a zainteresovanými statkármi sa opäť začaly vyjednávania o regulovanie Váhu. Vláda mieni zaplatiť 70—75 percentov regulačných trov, kdežto ostatnú časť trov znášali by zainteresovaní statkári. Ponevác ale zainteresovaní statkári zdráhajú sa ponúknuť potrebnú summu, ľahko sa môže prihodiť, že vláda otázku regulovania Váhu sníme z denného poriadku.

Pol milióna baníkov štrajkuje. Z New-Yorku oznamujú: Ako vodca robotníkov Mitche hovorí, asi pol milióna baníkov štrajkuje. Majitelia kameno-uhelných baní ešte vždy prechovávajú nádej, že sa im podarí dohodnúť s baníkmi. — Z Ottavy sdeľujú, že následkom štrajku cena uhlia pri každej tonne zvýšila sa o jeden dollár. — Z Indianopolisu oznamujú, že majitelia kameno-uhelných baní, v ktorých je zamestnané asi 100.000 ľudí, žiadosti baníkov vyhovelí a tak všeobecného štrajku sa netreba obávať.

Otrávený čaj. Z Prešporoku oznamujú, že kurič Pavel Pintér minulého dňa večer pil so svojou manželkou a deťmi čaj. Pintér od čaju ostal zle, tak že si musel do postele ľahnúť. Nezadlho aj jeho manželka ostala zle a do rána zomrela. Aj deti ochorely. Vrechnosť dala mŕtvuľu ženskej pitvať a čaj dá chemicky preskúmať.

Trafika v paláci nemeckého cisára. Istý domýšľavý trafikant v Berlíne nabídnul maršalsskému úradu nemeckého cisára, že zaplatí značnú summu peňazí do privátnej pokladnice cisára, keď dostane do árendy jeden uhol cisárskeho palácu, kde by otvoril trafiku. Dovoľenie aj dostal a minulého dňa na nemalé prekvapenie Berlínčanov na rohu cisárskeho palácu otvorená bola trafika. Trafika vitečne pôjde, to je isté a to tým viac, lebo trafikant na blízku nemusí sa obávať konkurencie. No ale i to je isté, že dotýčený trafikant musel hodnú summičku složiť za to vyznačenie, že si na rohu cisárskeho palácu smel otvoriť trafiku.

Zamrzol. Z Lublane oznamujú, že blízko obce Gurkfeld minulého dňa ráno statkára Jána Domitroviča zamrznutého našli.

Židia sudcami v Nemecku. Z Berlína oznamujú, že nový minister pravosúdia Beseler nedávno vymenoval troch židovských sudcov za sudcov hlavnej súdnej stolice. Ako je známe, posavád židov nevymenovali v Nemecku ku vyšším súdom za sudcov.

Ztratila pamäť. V Paríži policajti zatkli minulého dňa jednu mladú ženskú, ktorá sa viac hodín túlala po uliciach. Patričná má asi 30 rokov a je rusá, driečna ženská. Policajný úradník zpytoval sa jej, ako sa volá, čím sa zamestnáva a či je vydatá. Ženská váhavo odvetila:

— Nevie, kto som, ako sa volám; nepamätám sa na nič. Dnes ráno šla som na cintorín v Bagneuxi, aby som sa na hrobe kohosi pomodlila; bárs ako si lámam hlavu, nepride mi na um, na hrobe koho som sa chcela modliť. Ako som si kľakla na hrob, opustila ma pamäť. Iba toľko viem, že mám dvoje detí, ktoré veľmi môže znepokojovať to, že som zmizla.

Policia uverila ženskej a teraz hľadá jej pokrevných. Zajímavé je, že v Paríži behom krátkeho času už po druhýkrát sa prihodilo, že ináč mladí a zdraví ľudia náhle ztratia pamäť.

Krádež. Eugenia Jurancsics dvom dôstojníkom debrecínskej posádky ukradla 1806 korún a potom ušla do Viedne. Debrecínska polícia upovedomila o tejto krádeži viedeňskú políciu, ktorá ženskú zatkla a našla u nej ešte 1380 korún.

Púť do Maria-Celly. S božou pomocou som si zamienil aj tohoto roku viesť púť z Rybian do Maria-Celly. Púť sa pohne z Rybian dňa 29. apríla ráno po sv. omši na železničnú stanicu. O 10. hodine sadne sa na vlak, ktorý ide do Veľkých Topolčian. V Topolčanoch sa presadne na vlak prichodiaci od Prievidce. O polštvrté sa presadne na vlak Šariuška-Üzbégh. Tam sa presadne zas na vlak do Galgócz-Lipótvár a z tadiaľ sa ide na noc do Prešporoku. V Prešporoku sa prenocuje, ráno 30. apríla sa batožina odovzdá furmanovi, pútnici ale idú ku svätým omšiam do kostola Jezuitov a z tadiaľ o 8-mej hodine s vlakom do Viedne. Tam sa odbaví obed a potom sa nastúpi cesta pešky do Maria Lanzendorfu. Kto si žiada pútny program, tomu vďačne posluží ku oslave Matky Božej pútny vodca v Rybanoch *Bartolomej Omelka*.

Púť do Lurdu (Lourdes). Dňa 6. mája pútna spoločnosť cestuje na južno-francúzske milostné miesto Lurde (Lourdes), po ceste stavia sa v Einsiedeln, Lyon, Paray le Monial a v Zürichu, všade na 1 deň. Sdržovanie sa v Lurde ustálené je na 4 dni. Vysvetlenia a programy dáva a prihlasy do 20. apríla prijíma: Úrad farský Sasvár (Nitram.). Celá cesta trvá 15 dní.

Kto na svoj majetok

záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požíčkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa do polý ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33½, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárs kedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4½ % tové požíčky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Ku cieľom parcelovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požíčky. Zvláštne vysvetlenia podavame zdarma.

HOSPODÁRSTVO.

Opatrovanie ovocných stromov.

Mnoho je takých ľudí, ktorí tak rozmýšľajú: dosť je, keď strom zasadím, o úrodu postará sa Pán Boh. Milia sa, ktorí takto myslia, lebo úžitok len z tej práce máme, na ktorú ustavične dozeráme. Preto neni dosť strom zasadiť, ale treba ho opatrovať, aby sa on dožil veľkého veku, a aby sme mali z neho čím väčší úžitok. Opatrovať treba korene, peň, aj snety (korunu). Pokrmy stromu, ktoré korene vyberajú z pôdy, cez peň prijdú do snetov, zato nemá byť on poranený, dopráskaný a dorúbaný, ani chorý, lebo ináč zmätko sa stane v živobyťi stromu. Peň stromu varovať treba od poranenia, a jak by bola na ňom rana, treba ju na hladko zrezať s ostrým nožom, a z hliny, z popola, z vápna a z kravacína vymiešaným mazivom potreť. Jak by peň výhonky pustil, tieto treba za mladý zrezať. Jak by koruna stromu bola veľmi rozrastená, silná, peň ale slabý, tenký, tak učiníme zárez do kôry pozorlive až do dreva, t. j. seknime stromu žilu, a tak prestane tok zbytočnej šťavy. Aby peň mal zdravý a hladkú kôru, nezameškajme ho každú jeseň zalíčiť z vápna a z hliny zmiešaným mazivom. Nie len peň zabieme takto, ale aj hrubšie snety stromu, s čím to doielime, že kôra nedopráska sa, a tak nenajde v nej škodný hmyz útulku, lež zachránime strom od zamrznutia, lebo stane sa, že v tuhej zime slnko tuhšie svieti na isté čiastky pňa, skrze čo ony teplejšie budú než iné, v noci však chytro vystydnú a popraskajú sa. Jestli od zamrznutia flaky povstanú na pni, treba ich ostrým nožom vyrezať až do živého a ranu zamazať. Mnohí to hovoria, že keď mladé stromy zabieme, neobhryzú ich zajace. Zkúsenosť o inšom svedčí. Veru aj dobre zamazané stromky obhryzú. Oproti zajacom tak obránime peň, keď ho slamou alebo trstou obviažeme. Na zabielenom strome nebude rásť mach, a tak ani hmyz nenajde schovánku. Netreba zabudnúť, že mach škodí stromu, lebo odberá jeho pokrm a je hniezdom hmyzu a chrobáči.

Pri opatrovaní koruny často ss musíme chytiť noža a nožnic. Na jar zasadené stromky na každý pád musíme obstrihať na polovicu, alebo tretinu zdĺžky, vždy priekom nad očkom. Hlavný konár nad takým očkom odrezeme, z ktorého rovný výhon vyrastie. Strom preto treba obstrihať, lebo skrze to zpevnie a prv bude rodiť. Aj na to hľadme, aby každý snietok jednako dlhý bol. Keď v lete zbadáme, že jedon tuhšie raste ako druhý, z dlhšieho odštipnime konárek, skrze čo aj slabšie výhony zpevnejú. Takto opatrujúc mladé stromy, dostaneme z nich dobre rodné a peknej koruny stromy. Majme starosť aj o to, aby nebola koruna prihustá, lebo cez takúto

neprejde ani prievan, ani lúče slnečné, prečo bude rodiť menej ovocia, toto bude planšie a nedozre. Zato treba opýliť zbytočné, choré a suché konáre a výhony.

Opatrovanie koreňov pozostáva z hnojenia zeme, na ktorej strom rastie. Keď strom nemá dostatočného pokrmu, zastane v raste a zle rodí. Pokrm teda musíme dohradiť s hnojom, čo má viac spôsobov. Môžeme trus roztriasť pod stromom v šírke koruny, pokopajúc zem, aby sa trus čím ľahšie ku koreňom dostal. Aj tak možno hnojiť, že vykopeme okrúhly jarok pod stromom v šírke koruny, nahádzeme doňho trusu a zemou zasypeme. Jarok preto treba trakto vykopať, lebo tenunké jeho korene pod snetami sú, a tieto vyberajú potravu zo zeme. Na jar a cez leto vyvítame pod stromom jamy a nalejeme do nich vodou preriadenej hojnice, a takto dáme stromu potravu.

Toto sú najpotrebnejšie práce okolo ovocných stromoch. Zkúsenosť aj o inšom poučí počiatočných ovocinárov.

Gazda.

DOPISY.

Baňská Štiavnica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Baňská Štiavnica slávila dňa 25. marca veľký deň z príležitosti prevzatia jedného obnoveného chrámu božieho. Pútnici, čo Baňskú Štiavnicu navštevujú, rozpaľujú sa na kostol sv. Kataríny. Že ľud štiavnický týmto kostolom od prastarých časov zvlášte spojený bol s Bohom, to aj dejiny tohoto mesta dosvedčujú. Starý kostol tento v gotickom štíle vystavený, potreboval opravy a preto už roku 1885. založený bol spolok svätej Kataríny cieiom opravenia a vnútorného ozdobenia tohoto chrámu. Spolok tento potvrdený je aj ministrom vnútorných záležitostí a obrátil dosiaľ 27 tisíc korún na tento kostol. Od jasene r. 1905. až do 25. marca r. 1906. pokračovalo sa v kostolných prácach. Je prítomne kostol veľmi pekne vymaľovaný, pri hlavnom oltáre opatrený maľovanými oblokami. Medzi tymito vyniká krásny oblok ku cti Panny Marie ružencovej, ktorý dali zhotoviť pracovníčky fabriky cigarovej. Veľmi pekná je socha sv. Anny pri bočnom oltáre. Opravené lavice, nový organ, 6 bočných oltárov, nový hrob Pána veľmi príjemný a pekný dojem činia na každého, čo vstúpi do tohoto kostola, ktorý široko ďaleko nemá páru. Ku zaokrytiu útrat obetovala osvietená hlavná kapitula ostrihomská 5000 korún; spolok ružencový 1500 korún; kassa kostolná 4900 korún. Na ozdobenie a opravenie chrámu slovenského sv. Kataríny vydalo sa súhrnom 39.000 korún. Z tohoto vidno, čo je v stave ľud nábožný. Treba len chcieť a začať. Opustených a zanedbaných chrámov máme ale dosť po našich krajoch slovenských. Nečakajme na to, kým nám ich dá dakto opraviť, bo zaiste tak dlho budeme čakať, kým sa zrúti, lež si zakladajme spolky na opravu a ozdobu zanedbaných chrámov. Údom

takého spolku môže byť každý poctivý a samostatný muž alebo žena. Údovia sú zakladatelia, ktorí na ciele spolku raz na vždy aspoň 5 zlatých zaplatia. Riadni údovia sú ale tí, čo sa na neurčitý čas zaviazajú, že každý rok aspoň 24 krajciarov za údovstvo zaplatia. Ku sláve božej platí teda každý úd v každom týždni asi jeden krajciar. To je taká maličkosť, akú ozaj aj ten najchudobnejší môže obeť. Dôchodky takéhoto spolku sú: príspevky zakladateľov, ročné poplatky riadnych údov, spolku venované milodary, úroky základiny, offery (offera 25. marca na spolok sv. Kataríny bola asi 150 korún). Základina spolku dá sa množiť sriadením rozličných poučných prednášiek alebo spoločenských šlachetných zábaviek. Jestli by takýto spolok z akýchkoľvek príčin prestal, základina jeho obrátiť sa má ku cirkevným alebo kultúrnym cieľom. Nedá sa myslieť vznešenejšieho cieľu, ako je ozdoba chrámu božieho. Požaduje to úcta ku najvyššej bytnosti božskej, lež je to aj naša osobná požiadavka, aby tá miestnosť, v ktorej Boha oslavujeme, bola čo možno tá najvznešenejšia a najskvostnejšia. K tomu aj potomci naši s povďačnosťou budú v modlitbách svojich na nás sa rozpomínať, kedykoľvek vstúpia do chrámu našou obetovavosťou ozdobeného. Nech teda vyslyší Boh moju žiadosť: obnovujeme chrámy božie.

Jozef Hermann, štiavnický kaplán.

Zo Spišského Slavkova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto riadkov v našom milom «Kresfane».

Odpustite, že vám v krátkosti a úprimne píšem tak, ako v mojom srdci cítim. U nás, a ufam sa, po všetkých krajoch o tom sú presvedčení ľudia, že náš «Kresfan» je mnoho razy viacej hodný, ako tie britké noviny, ktoré haňbu robia tomu menu «katolík». Katolíckymi novinami sa volajú, ja kebych mohol ako sedliak dal by im ten nápis a to meno: protikatolícke noviny. Veď to už len haňba musí byť pre nás katolíkov, keď noviny, ktoré sa za katolícke vydávajú, svoju vlastnú vieru a svojich vlastných kňazov tupia a hania. Skoro som zaplakal, keď som počul, že sa už aj s tým krásnym menom «katolícke» také klamstvo zvädza. keď už katolícke noviny proti katolíkom píšu, to už blízko musí byť ten Ancikrist. Nedajte sa ľudia, nedajte sa vy Spišiaci ďalej zaslepíť, bo už aj u nás búri tá banda, čo sa okolo tých tak rečených «Katolíckych Novín» shrňa. Oni sa nazdávajú, že im uveríme, hej, to môžu len takým defom písať, čo v kolíske ležia. Vrana vrane oko nevykole. Keď «Katolícke Noviny» proti katolíkom píšu, to sú nenie katolícke. Povedzte mne hlúpemu sedliakovi, vy múdri pánovia, keď vy proti katolíckym kňazom píšete, keď našu kresfanskú ľudovú stranu tupíte, či vy vtedy ako katolíci do vašeho vlastného hniezda nešpiníte? Ja netrúfam, žeby vašim novinám čo len jeden dobrý katolík veril. Kto vám verí, ten je taký katolík ako aj vy. Keď už «Katolícke Noviny» posmech z nás robia, kto nás má zastávať? Pohania?

Židia? Či freimaureri? Prijmite moju radu a premeňte si vaše meno. Nemenujte sa katolíckymi, keď srdce vaše proti katolíkom cíti. Ukážte vašu tvár a neberte na seba maškaru. Lebo ako vidno, to meno «Katolícke Noviny» slúži vám len za maškaru. Pod týmto menom je iná tvár a iné srdce. Vy s týmto menom chcete zvíťaziť. Vy viete, že to meno «katolíck» je mocné, preto chcete pod týmto menom vaše potajomné ciele obsiahnuť. Nezakrývajte sa, ale bojujte s otvorenou tvárou.

Až budem mať času a moje pole obsejem, to vám ešte viacej poviem. Bože zachráň tvojich katolíkov od falošných prorokov.

Vojtech gazda.

Lessnica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Kresfane».

Neobyčajnú, nie každodennú slávnosť sme slávili v prvú nedeľu pôstnu. Slávili sme posviacanie novej sochy božského Srdca Pána Ježiša. Bol to zaiste deň veľkej radosti. Spolok božského Srdca Pána Ježiša založil u nás ešte náš bývalý p. farár Ján Cseh, lež sochu sme nemali. O tú sa nám terazší pán farár Ján Sterbák postaral. Dobre prorokoval «Posol b. Srdca», že keď je už spolok založený, že sa pán farár postará aj o sochu. Krásnu sochu máme. Stojí medzi kvetami, stojí na vysokom stole, ktorý stôl ozdobuje krásna, rukami vyšíťá plachta s nápisom: «Daruj mi Jezu Srdce Tvé».

Pri posviacaní sochy boli prítomní dpp. farári: Ján Cseh z Lechnice a František Klein z Richvaldu. Tento výborný, v celej Magure známy kazateľ, František Klein, ktorý sa nehádže, nevypína, nekričí, neafektuje, lež potichu ale k srdcu káže, ten nám držal peknú, prenikavú kázeň pri tej slávnosti. Sochu posviacal náš pán farár Ján Sterbák. Ďakujeme tým pánom, že prišli k nám cez tie vysoké hory v tak špatnom a mrzkom čase, jaký bol v prvú nedeľu pôstnu.

Našemu pánu farárovi je nepotrebné ďakovať. On činí, čo každý duchovný činiť má. On naše poďakovanie vidí v tej láske, ktorú mu preukazujeme.

Daj Bože, aby každá obec takého radostného dňa sa dožila, aký sme my mali v prvú nedeľu pôstnu.

Našeho pána farára ale nech nám Pán Boh dlhý čas zdržuje medzi nami. Čo dobrého činí, to Pán Boh dobre vie.

Jeden prítomný obyvateľ lessnický.

Z Richvaldu (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho krátkeho dopisu v našom oblúbenom «Kresfane».

Ponajprv s veľkou radosťou sdeľujem to, že i našej farnosti, ktorá asi 800 duší spočíta a ku ktorej ako filiálka malá obec Hafka patri, ľudia — chvála Bohu — uznali to, že v terajšom svete sa aj gazdovi vzdelávať a učiť treba, ak chce, aby si ho svet vážil a nie za spro-

stého Jana držal. Dôkazom toho je to, že toho roku chodí k nám toľko časopisov, ako do žiadnej inej magurskej obce. «Kresťan», ktorého sme si už od počiatku zamilovali a na ktorého si ani od falošných takzvaných «Katolíckych Novín», ani od poblúdeného «Posla Sv. Antona» hanu kydať nedáme, chodí k nám v 18. výtiskoch, krásny «Posol b. Srdca Ježišovho» v 33. výt., «Kráľovna sv. Ružena» v 14. výtisk, nemecky časopis sv. Antona v 6. výtiskoch, nemecký «Posol b. Srdca J.» v jednom, poľský v jednom, maďarský v jednom a «Kresťanovi» podobné nemecké noviny «Christliches Volksblatt» tiež v jednom výtisku. Spolok sv. Vojtecha má u nás 5 údov, pred tromi rokmi ani jedného nebolo. Katolíckych kalendárov minulo sa toho roku asi 50; ešte aj viac by sa bolo minulo, lenže — bohužiaľ — kalendára svätovojtešského, ktorého ľud veľmi rád má, už nebolo k dostaniu! Spolok sv. Vojtecha predsa by sa mal starať, aby sa tento výtlačný kalendár v toľkých výtiskoch tlačil, aby sa každému dostal, kto si ho žiada. U nás v Magure by sa aspoň ešte 200 výtiskov kalendára svätovojtešského bolo minulo, keď by ho bolo bývalo možno dostať.

Toho roku sa u nás ostatné dni fašiangové veľmi krásne odbavily. Vo všetky tri ostatné fašiangové dni bolo vo farnosti celkom ticho, krčmy boli prázdne. Ľudia za tie tri dni usilovne navštevovali kostol, v ktorom bola prevelebná Sviatosť Oltárna od rána do večera k verejnej poklone vyložená. V tie tri dni bolo aj po jednej kázni. A čo ešte nikdy nebolo, viacerí v tie dni aj k sv. sviatosťam pristúpovali, aby tým spôsobom b. Srdcu Ježišovmu aspoň daku vynáhradu dávali za tie mnohé obrázky, ktoré sa mu v tie bláznivé dni od mnohých nevďačných ľudí dostávajú. To zaiste sv. missiam, ktoré sa u nás v novembri vydržovali, pripísať môžeme. Ako aj to, že ľudia teraz usilovnejšie prídu na sv. omšu aj v robotný deň, že niektorí aj v prvú nedeľu mesiaca pristupujú ku sv. sviatosťam, že sa od času sv. missií 82 do spolku b. Srdca Ježišového a 21 do braterstva sv. ružena zapísať dalo.

Pamiatku dňa 15. marca roku 1848. zasvätili aj u nás školské diatky pod vedením nášho diplomovaného pána učiteľa. Škola bola vo farbe maďarsko-národnej krásne ozdobená, diatky prednášali národné spevy a básne a pán farár povzbudzoval deti a všetkých prítomných k nábožnej, obetovavej láske milej vlasti uhorskej. Na škole viala nacionálna zástava. V predvečer mnohé domy boli osvetlené. Aj hlas mažiarov oznámil významnosť toho veľkého dňa.

Aj to je spomenutia hodné, že sa v našej farnosti lanského roku narodilo 20 chlapcov a len štvoro dievčencov.

Už od dvoch týždňov máme opravdovú zimu, sňah sa len tak sype, celá príroda je biela; tak sa nám zdá, ako by sme ešte len v januári boli. Ľudia na sánkach vozia materiú. Lanského roku sme už v prostred marca orali a siali a toho roku — Boh zná — kedy. Ešte je to dobre, že máme teraz dosť potraviny pre statok. Nuž ale čakáme lepšie časy.

Budúce zase napíšem dačo, keď mojím riadkom doprajete miesta, o minulosti a o terajších iných pomeroch našej obce ako aj susedných dedín.

S ľudovým pozdravom!

Obyvatel richvaldský.

Nitra.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím vás, ráčte zložiť na chvíľu pero a smejte sa s nami. My Nitriania máme celú komédiu s našimi chýrnymi liberálmi. Môžem vám povedať, nikde nepochodili liberanti tak špatne, ako u nás. Tomu sa smežeme, až nás dusí. Že prečo? Poviem vám. Viete, že Ďuro Csillaghy — ten chýrny prievádzky ablegát — vychodil si u Fejérváryho kral. komissárstvo, keď ale všetci stoliční liberáli poistili ho, že mu pomáhať a rozkazy jeho plniť budú, dal sa vymenovať za nitrianskeho fõišpána a zariadiť sa na stoličnom dome na dlhý čas. 5-ho apríla bola jeho inštalácia, ku ktorej dohrnula sa kopa židov, akožto stoličných výborníkov, služnóvcov, notárov, pisárov a iných chlebičkárov. Najmä deputácia prievádzky liberálov, pod vedením Skyčáka bývalého volebného predsedu, sa vyznačila, lebo títo najviac čakali od Csillaghyho. Po inštalácii, ako to už býva, bol oldomáš, vískot, plesanie, krik a zdravice na tú radosť, že Nitriansko verné zostalo stdrodávnym obyčajom a židovskému liberalizmu. «Nepustíme vládu z našish rúk» — vreštali. Lenže ani nevytriezveli žoldnieri nového fõišpána, keď došiel chýr, že kral chce mať pokoj a poriadok v krajine, a že vymenoval nové ministerium. Ako čo by bol hrom udrel do týchto našich drabantov. tak sa našakali tejto nemilej zvesti, daktorí aj vydávali, čo na inštalácii užili, aj fõišpán dostal krče. «Čo bude s nami?» — pýta sa jedon druhého. Csillaghy schoval fõišpánske žaty a huta: no bouprissám moja sláva len deň trvala. Prievádzky deputanti dali si žilu seknúť, aby ich neporazilo. Toto je naša komédia, jej sa smežeme. Tak veru, naši liberáli teraz tak sa číta ako obarení. Chodia s ovysnutým nosom, trasú sa od strachu a radia sa, čo a ako? My smežeme sa im a ukazujeme prstom na ich volajúce: tak vám treba. Došiel vás trest za veľké a veľké viny vaše. Lebo tak prepíatých, zlomyseľných u ľudu nepriateľských úradníkov nikde neni ako v Nitrianskej.

Teraz pravda aj naši liberáli bijú sa v prsia, pripínajú tulipány na svoje kabáty a sú koalicianti, kdežto keď bola reč, aby aj nitrianska stolica protestovala oproti nezákonným nariadeniam absolutistickej vlády, 200 stoličných výborníkov (židov a úradníkov) žiadalo, aby stolica s vládou držala. Teraz ani jedon z nich neni Fejérvárysta, Krištoffista a Csillaghysta, lež mnohí už aj ľudákmi zostali, len aby neztratili chlebič. Lišky falošné! Trasete sa pravda, a zbliekate zo seba kožu liberalizmu! Traste sa pred súdom národa! My ale voláme: buď Bohu chvála, že sme sa dožili tohoto víťazstva a že dostihol liberálov taký posmech. To je veru veľké zadostučenie nám kresťanským ľudákmi, za ukrutné krivdy a neľudskosti liberálmi páchané. Musíme očistiť stolicu našu od

liberálov! Pri voľbe ani v jednom okrese nesmú zvíťaziť! Čujete, kresťanskí ľudáci! Od vás závisí, aby Nitrianska naša bola! Hore sa teda! Keď sa všetci shromáždíme pod zástavy kresťanskej ľudovej strany, neni tej sily, ktorá by nás premôhla, a vtedy aj na stoličnom dome bude viať naša zástava a naši ľudia budú nás riadiť. Kresťanskí ľudáci! V ruke držíte budúcnosť svoju! Od budúcej voľby závisí vaša sláva. Túto len s nami výtobudnete! Volajte: Nech žije kresťanská ľudová strana! Chodte na voľbište pod bielymi zástavami. Tak sa patrí na statočných kresťanov!

Nitran.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

A. C. Nyitranovák. Dopis v «K. N.» už uverejnený nedá sa sdeliť v «Kreštane». Dvomi pánom nemožno na ráz riadne slúžiť.

Dopisovateľ. Zsolna. Budúce pod istým uverejníme zaslané.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov. Pšenica: tiská K 16.45-17.85, peštianska K 15.90-17.50, belehradská K. 16.55-17.50, banátska (76 kilogramová) K. 16.50-17.25. — Raž: K. 13.40-13.65. — Jačmeň na krm K. 14.40-15.20. — Ovos: prvotriedny 16.30-16.60, druhotriedny 16.00-16.30. — Kukurica: K. 13.40-13.50. Repica: K. 27.00-28.00. — Proso: K. 16.00-18.00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27.20	26.20	25.00	24.00	23.20	22.00	20.00
			č.	7	7½	8	
			K.	18.20	16.20	12.80	

Otruby: K. 10.60, hrubé K. 10.20.

Zemiaky: ružové K. 06.20-06.40, zlté K. 04.40-5.00 za 100 kilo.

Datelinové semä: lucerna K. 126.00 do 132.00 za 100 kilogr.

Strova: Veľký biely bôb: K. 25.00-26.00, tmavý K. 21.00-23.00, drobný K. 25.00-27.00, tarkavý K. 22.00. Hrach: K. 23.00-26.00 — Šošovica veľká čistá K. 64.00-88.00 — Konopné semä: K. 30.00-33.00. — Lanové semä: prima K. 18.00-19.00. — Rasca: K. 70.00-71.00. — Mak: sivý K. 63.00-64.00, modrý K. 66.00-67.00. — Ladvník: K. 14.00 do 15.00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 65.00-69.00, kockový K. 70.00-70.50, kandis biely K. 81.50, zltý K. 67.50-68.00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K. 47.50, fiumánsky White-Star (***) K 43.00 za 100 klgr.

Lekvár: srbský (1905) K. 25.00-26.00, slavonský (1905) K. 29.00-30.00 za 100 kilogr.

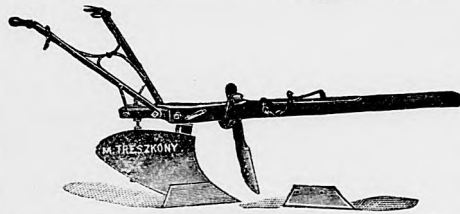
Slivy: bosenské (100 kusové) K. 50.50 do 54.00 srbské (120-80 kus.) K. 20.50-30.00.

Sviňská masť: bpeštianska K. 141.00 do 142.00.

Slanina: vidiecka K. — — — — — mestská 4 kusova K. 121.00-122.00 za 100 klgr.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 137.00 do 137.50. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden barill 41.50-42.00.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznánie hospodárske stroje

ako: mláfačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovicice atd. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitese).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa.

Obrázkový cenník na 1906.

s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posielala sa bár komu darmo a franko. Opravdivé švajcarske nikel kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent K 5.-
 Opravdivé strieborné rem. hodinky K 7.60
 S duplovanou pokrývkou..... 11.50
 Budič hodiny v niklovej zákrýve, 18 cm. vysoké K 2.90
 Tieiste s ciferblatom v noci svietajú K 3.30
 Kuchynské hodiny 3.-
 Schwarzwald hodiny 3.50
 Kukučky hodiny 8.50 atď.
 Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo penáže zpliatky žiadať! Rozposielanie s počtovou dobierekou.

Ján Konrád prvá dielna hodin
 — Brüx 426. (Cechy.) —

Každý muž učini svojej žene radost, keď kúpi sukne lodenové

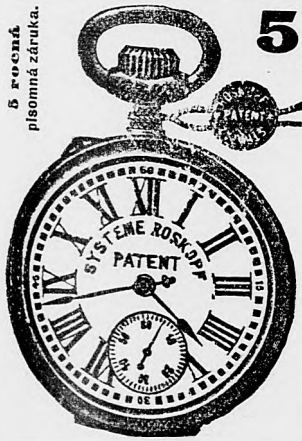
ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a 1 kus od 60 65 70 kr. s dobierekou posielala
Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
 v LISKU p. Jimramov, Morava.
 Jediná firma toho druhu Vzorky zdarma a franko!

Neni choroby vo vašom dome keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cihny balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu. u. boľenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský Balsam, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierekou. K dostaniu u lekára **Franc Grósz-Nagy** v Debrecine 27. č. v Budapešti v lekární Jozefa Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajice ktorou v najkratčyrna **hajdúság mast na fuzy**, šom čase došiahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s počtovou dobierekou. 255

5 ročná písomná záruka.

5 korun!

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky systém Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagnetickým kotveným strojom so zákrývkou opravdive emailovanou (nie papier) s ochrannou olovennon známkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokrývkou s chodidlom 36 (nie 12) spozáčenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vy-

probované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky. Zasiela sa s počtovou dobierekou

Ján Konrád prvá dielna hodin Brüx 425. (Čecky).
 Bohato vystavený cenni vyše 1000 vyobrazením potielala sa na žiadosť bar komu zdarma.

500 Korún

vyplatím tomu, komu by po upotrebovaní. **Bartillovej ústnej vody**, jedna fľaška 70 h. prinavrátilo sa boľe nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). **E. Bartilla-Winkler**, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekární **Bartillova** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fľaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu fiau nepošlem. 303

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco; zamene nie a nazpät prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na postové útraty vynahradia. **Benediktt Sachsel, Lober 135** (pošta Pilsen Cechy.) 284

Šijáce Stroje.

Velmi dokonale-bez každej chyby a ku každému dieľu. Podľa garancie od 10 zl. až do 25 zl. K dostaniu u 312 **Alojza Habán** mechanika v Budapešti VII. Izabella-ter 3. Cennik pošlem každému darmo.

Oznamy príjima

administrácia

„**Krest'ana**“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ül. 28/a.

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu boľenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorý kolvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomahaly. K dostaniu u vynalezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

Győr, Baross-út 24. číslo. 291
 Hlavný sklad v Budapešti v lekárnách Jozefa Török. Budapest, VI., Király-u. 12. a Andrássy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena «rodinnéj» fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne fľašky objednané zasielaju sa franko.

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný cennik, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

HANNES KONRAD
 I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Od desaťročí s veľkým uspachom potrebuje sa

PROTI LÁMKE A PAKASTNICI
 — zá konne chránený **KRIEGNEROV** —
REPARATOR

V rochusanej nemocnici medzi 136 pádmí v 129 pôsobil úplné vyliečenie. — Malá fľaška 1 kor. Veľká fľaška 2 kor. — Doposielanie počtru každé denne s počtovou dobierekou, alebo po predbežnom adoslani penazi.

293/II.

Hlavný sklad v Budapešti
LEKAREŇ KORONE
 VIII., KÁLVIN-TÉR, NA ROHU BAROSS-UTCZA.

Ruský plúcnik

je najlepši na svete!

Okamžité ulevenie

pri nemociaci plúc, katarhu plúc, astma, ťažkom dýchani a bolesťach v krku všetkého druhu. Pite len dve šialčky denne a poviete si

že som to už prvej nevedel

1 baliček 2 koruny. 3 ballčky počínajúc vyplatene zasiela Lekárnik K. R. Fassmann, Királyhida Uhry.

K povšimnutiu: Každý kusok mydla s meno **SCHICHT**, čistým a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

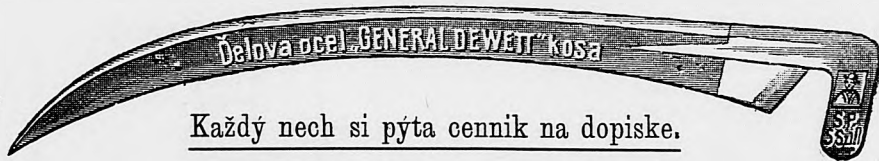
Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskom, čo je v stave dokázať, že mydlo s menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešatinu. 274/1

Ohranná známka.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový
cennik svetochných.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochných kôs. 302

Z viacej tisíc listin uznania a' podakovania uverejnujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Vč po žatve dávam Vám na známosť, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctiteľ
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosím ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobierkou. S úctou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kôsy som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, včul ale keď všetky 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na známosť, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielal mólhol bo my v našej obci iné kôsy viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živi. Eberndorf. S úctou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pán Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16 90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a moho druhu kôsy nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím račte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslať. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kôsy. V našom chotári čvndži už 37 «General Dewett»-kôs. Včul prosím račte mi zas 16 kusov kôs poslať a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kôsy s počtovou dobierkou.
a. t. d. Garam-Vezekény. S úctou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme spokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.

Alexander Keresmár, Ján Gáspár, Marcsák Mátár,
Ludvík Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukies,
Michal Kiss, Marcsák Suna, Nikola Csirkies.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslané kôsy sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budcúne len od

Vás budeme potrebné kôsy donášať. Székelyhid, Stolica Bihar. S úctou

Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Atexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pán Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vysloviť za kôsy vlni doposláné. V mene všetkých vyslovujem vďaky Pánu Sohrovi bo tak kôsy, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi teším. A prosíme Boha aby Pána Sohru udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľuďom poslužiť mólhol dobrými kosami. Ste nodny pochvaly Szilvás-Ujfalú.
Kalman Hajduczy, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kôsy vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kôsu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kôsu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kôsu si preto každý väži, napodobnenu ale chráni sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbasz, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctiteľ
Fridrich Preitenbach.